

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2961/2020
09.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујицића, председника већа, Весне Субић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиља мал. АА, коју заступа законска заступница мајка ББ и ББ, обе из ..., чији је пуномоћник Радивоје Зекић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Лазар Гутеша, адвокат из ..., ради делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 74/20 од 20.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 09.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 74/20 од 20.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 74/20 од 20.02.2020. године, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Вршцу П2 106/19 од 15.10.2019. године, у ставовима првом и петом изреке којима је тужени, као родитељ који не врши родитељско право, делимично лишен родитељског права и то права на одржавање личних односа са тужиљом мал. АА, у ком делу је измењена правноснажна пресуда Основног суда у Вршцу П2 21/17 од 21.06.2017. године и одређена привремена мера да се почев од 15.10.2019. године не одржавају лични односи између туженог и мал. АА до правноснажног окончања поступка, на начин уређен пресудом Основног суда у Вршцу П2 21/17 од 21.06.2017. године до правноснажног окончања овог парничног поступка. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу шестом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 318.170,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставовима трећим и четвртим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП) Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на остале битне повреде одредаба парничног поступка се ревизијом туженог одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном делимичном пресудом Основног суда у Вршцу П2 21/17 од 01.03.2017. године, разведен је брак између законске заступнице мал. тужиље и туженог, малолетна тужиља, рођена ... године, поверена је мајци на самостално вршење родитељског права и тужени је обавезан да на име свог доприноса за издржавање мал.тужиље плаћа износ од 10.000,00 динара месечно, почев од 25.01.2017. године па убудуће.

Правноснажном пресудом Основног суда у Вршцу П2 21/17 од 21.06.2017. године утврђено је да је повучена тужба у делу којим је тражено да се тужени делимично лиши родитељског права на одржавање личних односа са мал.тужиљом и права да одлучује о питањима које битно утичу на њен живот, уређен је начин одржавања личних односа туженог и мал. тужиље, на тај начин што ће тужени виђати дете два пута недељно, уторком и петком од 14,00-15,00 часова у просторијама Центра за социјални рад Града Вршца, у присуству стручног лица Центра или мајке мал. тужиље. Одбијен је предлог туженог за одређивање привремене мере којом би се обавезала мајка тужиље да туженом омогући виђање мал. тужиље тако што ће мал. тужиљу предати туженом по моделу виђања Центра, да тужени може одводити мал.тужиљу са собом сваке друге суботе од 14,00 – 20,00 часова и сваке недеље од 11,00-18,00 часова, да тужиља и баба мал. тужиље по оцу изврше примопредају мал. тужиље и да тужени виђа мал. тужиљу у присуству тужиље сваког четвртка од 19,00 – 21,00 часова у кући тужиље до правноснажног окончања поступка.

Малолетна тужиља похађа ... разред основне школе, весела је, начитана, омиљена међу друговима и другарицама и редовно извршава своје обавезе.

Мајка мал. тужиље је рођена године. ... је ... и запослена је у ..., ... и ... у ..., а од новембра месеца 2017.године преузела је још 30% Засновала је ванбрачну заједницу у априлу 2018.године и склопила брак са ГГ 19.05.2018. године. Живи са супругом и мал.тужиљом у кући у ..., а у суседној кући живе њени родитељи, који су пензионери, стари и лошег здравственог стања. Када она није у могућности, њени родитељи одводе и доводе мал. тужиљу из школе и брину се о њој. Тужиљин супруг је запослен.

Тужени је рођен године. По занимању је ..., незапослен је, приходе остварује од обављања грађевинских послова, а са другом држи Живи у ... У ... има сина старог ... година.

Мајка мал. тужиље је од јула 2017.године водила мал.тужиљу у Центар на виђање са туженим у терминима одређеним напред наведеном пресудом. По договору са туженим због радног времена мајке тужиље променили су термине на уторак од 13,30 – 14,30 часова и петак од 13,00 – 14,00 часова. Мал. тужиља је пошла у први разред 01.09.2017. године и од тада мајка није могла да је доводи у Центар када је мал. тужиља ишла у школу поподне, а мајка није могла да прихвати промену термина да мал. тужиљу доводи у Центар пре подне, јер тада ради. По договору са туженим термин је померен на четвртак. Тужени је долазио у Центар од новембра 2017. године до марта 2018. године када је поднета тужбау овој правној ствари. Долазио је у школу за време великог одмора да види мал. тужиљу. Обично јој је остављао слаткише да послужи децу. Мал. тужиља би брзо отишла да се игра са децом или до тоалета. У почетку није била узнемирена, а касније је показивала све више узнемиреност због посета оца и по доласку из школе говорила је мајци да се тужени осећао на алкохол и да због тога она негодује, јер се остала деца смеју, да је то нервира и да ју је срамота због друге деце. Тужени се код учитељице увек распитивао за мал. тужиљу и њено учење и знање.

Из усаглашеног налаза и мишљења Центра за социјални рад Града Вршца, вештака др Стевана Јокића, специјалисте неуропсихијатрије и дечије психијатрије и вештака др Николе Атанацковића клиничког психолога, специјалисте дечије психологије и психопатологије од 19.04.2019. године, утврђено је да би одржавање личних односа мал.тужиље са туженим, у условима комплетно очуваних и функционалних интелектуалних, социјалних и емотивних потенцијала, било у интересу мал. тужиље, одговарало би њеним развојним потенцијалним и социо-емотивним капацитетима и било би стимулативно у процесу развоја и сазревања. Међутим, како постоји клинички испитано и дијагностификовано стање манифестног алкохолизма туженог, актуелно у предтоксикоманској фази, са евидентним психопатолошким изменама на нивоу структуре, динамике и функционисања личности, као и очекиваним даљим психопатолошким изменама, у вези са могућим пролонгираним алкохолизмом, одржавање личних односа мал. тужиље са туженим би било у интересу мал.тужиље само под условом да тужени започне лечење од зависности од алкохола у некој од специјализованих установа.

Према извештају др Жељка Милићевића, начелника Одељења за лечење алкохолизма од 14.10.2019. године, датог након више обављених прегледа туженог, тужени није у поступку лечења од болести зависности у Специјалној болници за психијатријске болести "Др Славољуб Бакаловић" Вршац.

На утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право садржано у одредбама члана 82. Породичног закона делимичним лишењем родитељског права туженог у односу на право на одржавање личних односа са мал.тужиљом, које се неосновано оспорава наводима ревизије.

Родитељско право, између осталих и право родитеља да одржава личне односе са дететом са којим не живи, изведено је из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета.

Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама међународног права, пре свега Конвенцијом о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, које право је у корелацији са обавезом родитеља да му, у складу са својим могућностима, обезбеде услове за остваривање тог права, што подразумева и улагање додатних напора ради стварања услова за правилан раст и развој детета.

Родитељ који занемарује, односно несавесно врши родитељске дужности (и тиме угрожава добробит детета) у одређеном домену дететовог живота може, под условима одређеним чланом 82. Породичног закона, у том домену бити лишен родитељског права.

Доносећи одлуку о захтеву за делимично лишење туженог родитељског права, и то права на одржавање личних односа са мал.тужиљом, нижестепени судови су се руководили најбољим интересом мал. тужиље, у смислу члана 266. став 1. Породичног закона и имали су у виду усаглашени налаз и мишљење Центра за социјални рад Града Вршца и судских вештака др Стевана Јокића, специјалисте неуропсихијатрије и дечије психијатрије и вештака др Николе Атанацковића клиничког психолога, специјалисте дечије психологије и психопатологије од 19.04.2019. године, који је прибављен применом члана 270. Породичног закона.

Из њиховог стручног налаза и мишљења је утврђено да је код туженог дијагностификовано актуелно стање алкохолизма, у предтоксикоманској фази, са евидентним психопатолошким изменама на нивоу структуре, динамике и функционисања личности, као и са очекиваним даљим психопатолошким изменама, у вези са могућим пролонгираним алкохолизмом, да би одржавање личних односа мал.тужиље са туженим било у њеном најбољем интересу, да би одговарало њеним развојним потенцијалним и социо-емотивним капацитетима и да би било стимулативно у процесу њеног развоја и сазревања, али под условом да тужени започне лечење болести зависности од алкохола у некој од специјализованих установа.

Због склоности туженог да конзумира алкохол током дужег временског периода и синдрома зависности, претходном пресудом је био уређен начин одржавања личних односа туженог и мал. тужиље у контролисаним условима, када му је сугерисано да, због превенције тежих поремећаја и адекватног родитељског функционисања, прихвати лечење, што тужени није учинио. Током поступка у овој правној ствари тужени је био упознат са мишљењем стручног тима Центра и судских вештака да би одржавање личних односа мал. тужиље са туженим било у њеном најбољем интересу само под условом да тужени отпочне лечење, при чему се у периоду лечења контакти тужиље са туженим не би одвијали, по окончању лечења би се одвијали у контролисаним условима Центра за социјални рад без присуства мајке у периоду од најмање шест месеци, а након тога би се извршила евалуација успостављених релација мал. тужиље и туженог и према томе определила могућност остваривања и модел личних односа ван контролисаних услова према обавезама мал. тужиље.

Међутим, тужени и поред свих наведених услова у циљу несметаног одржавања личних контаката са мал. тужиљом не само да није завршио лечење, већ према

извештају др Жељка Милићевића, начелника Одељења за лечење алкохолизма од 14.10.2019. године, са лечењем од болести зависности није ни отпочео.

Чињеница на коју се указује у ревизији да тужени није учинио никакво незаконито понашање на штету мал. тужиље услед дејства алкохола, није од утицаја на другачију одлуку о постављеном тужбеном захтеву, јер према утврђеном чињеничном стању, само конзумирање алкохола од стране туженог код мал. тужиље изазива узнемиреност и непријатност пред околином, због чега виђења са оцем, која су се свела на краткотрајни одлазак туженог у школско двориште мал. тужиље, своди на најмању могућу меру, што и по оцени Врховног касционог суда указује да су услед понашања туженог угрожени услови за правилан раст и развој мал. тужиље, а да тужени не улаже напоре да предузме све што је у његовој могућности у циљу побољшања свог здравственог стања и стварања свих услова за добробит свог детета.

Из свих наведених разлога, правилно су нижестепени судови оценили да тужени несавесно врши родитељско право и да је у овом моменту у најбољем интересу мал. тужиље да тужени буде лишен права на одржавање личних контаката са мал. тужиљом, као и да му ово родитељско право може бити враћено када престану разлози због којих је овог права лишен, у смислу члана 83. Породичног закона, што зависи само од даљег односа туженог према отпочињању лечења у некој од специјализованих здравствених установа.

Због наведеног, применом члана 414. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић